HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לחלק. הילכך מי לימא ה"ג ואם לא ממעט טומטום מבן הכא מדה"ל למכתב מדם תמצאו וכתיב זכר ונקבה ש"מ לדרשא: **ואפילו הרגא עמהם.** מהמותר מקמי דהיכא דילמא מחותך אפי' יצא הרגא אין מטמא ולך עד שיצא רובו: **אין הרגא פוטר בנפלים.** יצא הנפל כגון יולדת תאומים לשבעה לחד נגמרה צורתו ולחד לא נגמרה צורתו ויצא הרגא הנפל פוטר את הבא אחריו מן הכבוסה ורבי אלעזר[ד] אית ליה דאמוראי: **נאנפי נפשיה.** ולא אמתניתין. ומיכא דיניהו מהן דאמתי לה אמתניתין משמע דאחמותך קא פליגי ומיכא למימר כדאמרן דבשלם אפי' ר' אלעזר[ה] מודה ליה לשמואל ומהן דאמתי לה נאנפי נפשיה משמע דאשלם נמי פליגי ודשמואל: **אין הרגא ילוד אחריס.** יצא הרגא אינו ילוד. ובנפל קאי דאי בנן קיימא ליכא למ"ד דאם מתעיתין היא [כת.] יצא כדרבו משיצא רוב רגא: **לאקנו.** רגא יצא תחלה וקאמר דבעינן רובא וקאי לר' יוחנן: **מאי קאמר.** רבי יוסי משיצא כתקנו ס"ד דמסורס ברובא לאו ילוד הוא: **מחותך ומסורס.** מחותך ודרך מרגלותיו: **הא לאקנו.** דרך רגא אפי' מחותך הרגא פוטר: **רובו לאקנו.** תרוייהו בעינן בחותך: **מפקיף לה רב זביד.** לתירוצא דמתרצינן לעיל דרבי יוסי: **מכלל דמסורס רובו נמי לא פטר.** בתמיה. כיון דרבי יוסי לאו לדידיקא קאי אלא לדקתני בגווה יצא מחותך ומסורס משיצא רובו ועלה קאי דרבי יוסי ואמר מע"ג דנפיק רובו בעינן נמי כתקנו מכלל דמסורס רובו נמי לא פטר בתמיה: **אלא אמר רב זביד.** רבי יוסי לדיוקא דת"ק קאי דאמר הא כתקנו הרגא פוטר ומע"ג דמחותך וקאמר ר' יוסי אין הרגא פוטר אלא משיצא כתקנו וכאלו ולדות שיולאין לחיים אבל מחותך לפילו כתקנו אין הרגא פוטר: **לאקנו.** לפי' מחותך הרגא פוטר: [ט] **מי שיצא לאקנו לחיים.** הוא הרגא פוטר אבל מחותך לפילו כתקנו בעינן רובו: **לדעיו.** טנפל"ש: **קרני רגאו.** גובה רגאו שאבל העוקר: **מתני' ואין ידוע מהו.** אם זכר אם נקבה אבל יודעת היא שהוא ולד: **זכר ונקבה.** ימי טוהר דזכר וימי טומאה דנקבה: **אין ידוע אם הוא ולד היה אם לאו הוא בעבר זכר ונקבה ונדה.** כלומר כשתראה תהא נדה שאין לה ימי טוהר דשמא לאו ולד הוא. ובגמרא[ו] מפרש למה הוזכר זכר הואיל ואין לה דם טוהר דאי משום טומאת לידה הא קתני נקבה: **גמ'** והפילה. ואינה יודעת מה אם נפל אם רוח שהרי נפל למיס: **אמאי בעבר נדה.** ניחוש לה מיהא ימי טוהר לזכר: **שילאה מנאה.** כשהיתה מעוברת ימות לאחר: **וא"ת** הא ביום ריקנית: **בכור מספק.** שמא זה היה ולד והבא אחריו אינו בכור אי שמא רוח הפילה והבא אחריו בכור מעליא הוא הילכך ספק הוא ויאכל בממונו לבעלים ולא לכהן דהמוציא מחבירו עליו הראיה: **והאי פשוט הוא.** ויאכל בלא מוס: **מטעפות.** יוס אחד קודם לידה כעין גלייר"ש: **מתיב רבי יוסי.** אדר' יהושע בן לוי: **טועה.** ממתניתא דמיירי בהאשה טועה שלא ידעה עת לידתה: **האשה**

יצא לחלק בין ערך איש לערך אשה: יצא מחותך או מסורס וכו': א"ר אלעזר[ז] אפילו הראש עמהן ור' יוחנן אמר לא שנו אלא שאין הראש עמהן אבל הראש עמהן[ח] (הראש פוטר) לימא בדשמואל קמיפלגי[ט] דאמר שמואל אין הראש פוטר בנפלים בשלם דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי במחותך דמר סבר בשלם הוא דקחשיב במחותך לא קחשיב ומר סבר במחותך נמי חשיב[י] (לישנא אחרינא טעמא דיצא מחותך או מסורס הא כתקנו הראש פוטר תרוייהו לית להו דשמואל דאמר שמואל אין הראש פוטר בנפלים) איכא דמתני לה להא שמעתתא באפי נפשה א"ר אלעזר[יא] אין הראש כרוב אברים ורבי יוחנן אמר[יב] הראש כרוב אברים וקמיפלגי בדשמואל תנן יצא מחותך או מסורס משיצא רובו הרי הוא כילוד מדקאמר[יג] מסורס מכלל דמחותך כתקנו וקאמר משיצא רובו הרי זה כילוד קשיא לרבי יוחנן אמר לך רבי יוחנן אימא יצא מחותך ומסורס והא או קתני הכי קאמר יצא מחותך או שלם וזה וזה מסורס משיצא רובו הרי זה כילוד אמר רב פפא כתנאי יצא מחותך או מסורס משיצא רובו הרי הוא כילוד רבי יוסי אומר משיצא כתקנו מאי קאמר אמר רב פפא הכי קאמר יצא מחותך ומסורס משיצא רובו הרי הוא כילוד הא כתקנו הראש פוטר רבי יוסי אומר משיצא רובו כתקנו מתקיף לה רב זביד מכלל דבמסורס רובו נמי לא פוטר הא קי"ל[יד] דרובו ככולו אלא אמר רב זביד הכי קאמר יצא מחותך ומסורס משיצא רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר רבי יוסי אומר משיצא כתקנו לחיים תניא נמי הכי יצא מחותך[טו] (או) מסורס משיצא רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר ר' יוסי אומר משיצא כתקנו לחיים ואיזהו כתקנו לחיים רובו ראשו ואיזהו רובו ראשו ר' יוסי אומר משיצאו צדעיו אבא חנן משום ר' יהושע אומר[טז] משיצא פדחתו וי"א משיראו קרני ראשו: **מתני'**[יז] המפלת ואין ידוע מהו תשב לזכר ולנקבה אין ידוע אם ולד היה אם לאו תשב לזכר ולנקבה ולנדה: **גמ'**[יח] א"ר יהושע בן לוי[יט] עברה נהר והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן תנן אין ידוע אם ולד היה תשב לזכר ולנקבה ולנדה אמאי תשב לנדה לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן[כ] מתני' בשלא הוחזקה עוברה וכי קאמר ריב"ל[כא] כשהוחזקה עוברה ת"ש[כב] בהמה שיצאה מלאה ובאה ריקנית הבא אחריו בכור מספק ואמאי הלך אחר רוב בהמות ורוב בהמות ולד מעליא ילדן והאי פשוט הוא אמר רבינא משום דאיכא למימר רוב בהמות יולדות דבר הפוטר מבכורה ומעוטן יולדות דבר שאינו פוטר מבכורה וכל היולדות מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא[כג] אי כל היולדות מטנפות הא מדלא מטנפה בכור מעליא הוא אלא אימא רוב יולדות מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא[כד] כי אתא רבין אמר מתיב רבי יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתא מאי היא דתניא

ה"ג אמר רב **פפא כתנאי יצא מחותך או מסורס כו' מאי קאמר.** למין סנברא דבכורו שלם ומסורס לו בכור כתקנו ומחותך לא הוי לרבי יוסי כילוד וקתמר רב פפא דלגרסינן בגבריתא מחותך ומסורס הא מחותך וילא כתקנו הרגא פוטר ולרבי יוסי אין הרגא פוטר והיינו פלוגתייהו דרבי יוחנן ורבי אלעזר: **מכלל** דבמסורס רובו נמי **לא פוטר.** ות"ת ולמ"ד ר' יוסי מתני למימר לאפי' כתקנו בעינן רוב ואין הרגא פוטר ות"ס דבמסורס לאקנו הרגא פוטר וה"ק יצא מחותך מסורס עד שיצא רובו כתקנו הרגא פוטר ור' יוסי מקיל וקתמר (או עד שיצא) כתקנו לחיים פירוש מה שחסוך חיים להיינו רוב רגאו כדמפרש בגבריתא נסמוך ר' יוסי לומר משיצא רוב רגאו ורבינו חננאל פירש לחיים בר קיימא דלדוקא בר קיימא הרגא פוטר אבל לא נפלים וקאמר ל"ק לומר מיתוב שמואל פרק יש בכור (בכורות דף מז:)

כיון דרבי יוסי קאי כותיה:

תשב לזכר ולנקבה ולנדה. מע"ג דהוי ספק ספקא מצב לנקבה דלמי מטהרת לה מטומאת נקבה משום ספק ספקא כהי נמי נטהרינה מס רחמה גל"ד ומ"ש מספק ספקא ולא ניחוש לזכר והוי תרי קולי לסמרן מהדדי א)כדפרשינן לעיל (ד' כד:) ומיהו בטועה בגמ' מחמרינן מע"ג דלמיכא כמה ספיקי:

וזו הואיל ולא טנפה. וכגון שלא שהתה הכמה בחזן רגאו שהתה מימור טנפה וילדה: מימר

תום' הרא"ש

ר' יוסי אומר משיצא כתקנו מאי קאמר. פרש"י וכי ס"ד דמסורס ברובא לאו ילוד הוא ומפרש רב פפא ר' יוסי אדיוקא דת"ק קאי הא דקאמר הא כתקנו הראש פוטר וקאמר ר' יוסי משיצא רובו כתקנו דאפילו כתקנו בע"י רובא ומיהו גם במסורס נמי הוי כילוד ברובו ורב זביד פריך ליה לרב פפא דמשמע ליה (כלומר דלפי דברי רב פפא ר' יוסי לא קאי אדיוקא) דע"כ ר' יוסי לא קאי אדיוקא דת"ק הו"ל למימר אפי' כתקנו עד שיצא רובו אבל מדקאמר משיצא משמע שבא להקל דבקל הוי לידה טפי מלת"ק. ותימה אי קאי אמאי דקאמר ת"ק יצא מחותך מסורס משיצא רובו (כלומר אלא) [כמו] דס"ד מעיקרא מקמי דדייק רב פפא וקאמר ר' יוסי משיצא כתקנו אז מהני רוב אבל מסורס לא מהני רוב א"כ אז לא בא ר' יוסי להקל והו"ל למימר עד שיצא רובו כתקנו. וי"ל דהא לא קשה ליה משום דר' יוסי לא קאי אמאי דקאמר ת"ק אלא לדקתני בסיפא משיצא רובו ראשו ואיזהו כתקנו לחיים ואיזהו רובו ראשו ר' יוסי אומר משיצאו צדעיו אבא חנן משום ר' יהושע אומר משיצא פדחתו וי"א משיראו קרני ראשו. תימה אמאי תשב לזכר ולנקבה ולנדה הא ודאי בכבורות דקאמר אין הראש פוטר בנפלים כפ' יש בכור הא איכא ר' יוסי הכא דקאי כוותיה: **תשב** לזכר ולנקבה ולנדה. ותימה אמאי תשב שבועים לנקבה והא ספק ספיקא הוא דשמא לא ילדה ואת"ל ילדה אימור זכר הואי ובפ"ק דב"ק משמע שיש לנו להקל בספק ספיקא גבי שליא שיצתה מקצתה ביום הראשון וי"ל דא"כ אם תראה ביום ל"ד ותחזור ותראה ביום מ"א אמרינן בגמרא דשמים חששה דזכר מקולקלת עד יום מ"ח ואמאי (לא) תהא מקולקלת דשמא לא ילדה כלל ואת"ל ילדה אימור נקבה הואי אלא ודאי לא אמרינן הכא

תרי קולי דסתרי אהדדי אלא מוקמינן כל חד וחד אדיניה וטמאה שבועים משום חומרא דנקבה ומקולקלת למנינה משום חומרא דזכר. ואע"ג דבשמעתא דטועה מחמירינן אע"ג דאיכא כמה ספיקות יש להלק היכא דנחתא כבר לתורת טומאה: **רוב** היולדות מטנפות. האי טינוף הוי קודם לידה ולא כמו טינוף דלעיל דהוי מיהוי הולד עצמו. ומיירי בשלא שהתה בחזן כ"א מעט דאם שהתה הרבה אימור טינפה וילדה:

הגהות הב"ח

(ז) גמ' מדקאמר או מסורס וכו' הכי הוא כילוד: (ח) תד"ה תפצה כו' לעיל ל"ב בלף כו ד"ה ע"ש:

גליון הש"ס

גמ' אריב"ל עברה נהר וכו'. לעיל יח ע"ש: **שם** אי בל הילודות. כעין זה בתוספות טז ע"ש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוד"ה תפצה וכו' לקמן מהדדי כדפרי' לעיל דף כו ע"ש כפ"ל:

לעזי רש"י

טנפל"ש [טינפלי"ש]. צדעיים. גלייר"א. ליחה.

מוסף רש"י

אין הראש פוטר בנפלים. בן שמונה שהוליח דאמר מי והמוזלו וקלמו מחי ויצא, הוי בכור לכהן, אלון רגאו הנפל פוטרו עד שיצא רגאו וכולו (בכורות מה:). **עברה נהר והפילה.** ואין יודע אם ולד הוא, מביאה קרבן ונאכל. מעמת השוף שלה נאכלת, ולא תמרינן על הספק בפה ואינה נאכלת, דלמא לאו ולד הוא ומולין מלוקין הן ומליקה מולין נבלה (לעיל יח:).